

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	I. Willems	Datum	26 maart 2026
E-mail	i.willems@utrecht.nl	Kenmerk	34106716
Type brief	Voortgangsbrief	Onderwerp	Monitor en voortgang Samen stad maken
Bijlage(n)	2	Beleidsveld	Samen Stad Maken

Geachte leden van de raad,

Na vaststelling van de [beleidsnota Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U](#) in juni 2024 zijn er grote stappen gezet in de samenwerking met Utrechters. In deze voortgangsbrief nemen we u graag mee in hoe het er nu voor staat en ook wat ons nog te doen staat. We presenteren de eerste Monitor Samen stad maken en informeren u daarnaast over ervaringen met het beleid, verschillende relevante ontwikkelingen en een aantal toezeggingen en moties.

Monitor Samen stad maken

In lijn met het [raadsbesluit 'Kwantitatieve indicatoren Samen stad maken'](#) leveren wij nu de eerste monitor met data bij alle indicatoren op. We zien hierin dat de uitvoering van het nieuwe beleid een bijdrage heeft geleverd aan een positief effect in de stad: bij de indicatoren waarvoor al een nulmeting bekend was op basis van de inwonersenquête, zien we in de nieuwe inwonersenquête dat deze waarden zijn gestegen en boven de streefwaarden uitkomen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het percentage Utrechters dat vindt dat de gemeente open en eerlijk is in het contact met inwoners (het eerste leidende principe van Samen stad maken). Dit percentage is van 27% (nulmeting in 2023) gestegen naar 30%. Ook de indicatoren voor vertrouwen in de overheid en betrokkenheid in de buurt zijn gestegen en boven de streefwaardes uitgekomen: respectievelijk van 53% naar 57% en van 54% naar 59%. Het is positief dat er na 2 jaar zo'n duidelijk stijgende lijn te zien is. We schatten in dat er naast Samen stad maken ook andere factoren hieraan hebben bijgedragen.

Tegelijkertijd laten deze percentages ook zien dat we nog een weg te gaan hebben in de verandering van houding en gedrag van ambtenaren, college en raadsleden en de vernieuwing van samenwerkingsvormen om de lokale democratie van alle Utrechters te maken. In de monitor zien we ook dat er nog relatief weinig samenwerkingsplannen en – verslagen worden toegevoegd aan college- en raadsvoorstellen. Hieruit blijkt dat de borging van Samen stad maken in de werkprocessen en cultuurverandering binnen de gemeentelijke organisatie nog extra tijd en inzet vraagt. Democratie is mensenwerk. De volledige monitor en onze toelichting en duiding is te vinden in bijlagen 1 en 2.

Ervaringen met beleid en voortgang programma

Binnen de gemeentelijke organisatie is breed opgehaald wat de ervaringen zijn met het beleid van Samen stad maken. Er zijn veel positieve geluiden te horen over de bekendheid van Samen stad

maken en de motivatie om goed samen te werken met Utrechters. De (tijds)investering om met zaken zoals een samenwerkingsplan aan de slag te gaan wordt nog ervaren als een drempel. Er is een groot verschil op te merken tussen de verschillende organisatieonderdelen: daar waar sinds het nieuwe beleid een 'linking pin' voor Samen stad maken werkzaam is met voldoende beschikbare uren, is de bekendheid groter dan bij onderdelen waar geen 'linking pin' is, of een met een beperkt aantal uren. Dit onderstreept het belang van blijvend investeren in capaciteit voor Samen stad maken door de hele organisatie heen. De cultuurverandering is een proces van een lange adem en vraagt binnen de veelzijdige gemeentelijke organisatie om gerichte aandacht en maatwerk. Utrechters geven onder andere terug dat er nog meer kansen zijn voor eigenaarschap (gele kant van het kompas). We zien in het gebruik van het kompas dat er relatief meer naar eigenaarschap bij de gemeente (blauwe kant van het kompas) wordt gestuurd. Een uitgebreide beschrijving van de ervaringen met het beleid van Samen stad maken en de voortgang van het programma vindt u in bijlage 2.

Beschikbare middelen

Nadat het niet mogelijk bleek [M360 Ontzie plan Einstein en samen stad maken zoveel mogelijk](#) uit te voeren heeft u [A156 Bezuinig niet op de stem van de toekomst](#) aangenomen waarmee de bezuiniging op Samen stad maken alsnog voor een groot deel werd teruggedraaid. Vanaf 2026 wordt al een bedrag van € 49k bezuinigd op het programma. Het totale budget voor het programma Samen stad maken bedraagt nu € 473.785 per jaar. Met dit relatief kleine bedrag is de afgelopen jaren veel bereikt en opgebouwd. Daarnaast komen per 1 januari 2027 de incidentele extra middelen uit het coalitieakkoord (€ 90k) voor programmamanagement Samen stad maken te vervallen, waardoor er vanaf 2027 een totaalbedrag van € 383.785 zal overblijven voor het programma. Hierdoor kan de extra focus en sturing van de afgelopen jaren op cultuurverandering niet meer plaatsvinden en zullen de ambities om het gedrag van ambtenaren, college en raadsleden te veranderen naar beneden bijgesteld moeten worden. De ingezette lijn kan stagneren.

Ontwikkelingen

Het beleid van Samen stad maken wordt toegepast en komt tot uiting in vele projecten, voorstellen en casussen. Wij informeren u hierbij over de voortgang van een aantal zaken, waarvan een deel ook aan u is toegezegd in de [Raadsbrief voortgang Samen Stad Maken Utrecht](#) van 19 maart 2025:

- **Wijkplatforms:** Afgelopen jaren hebben we een grote ontwikkeling doorgemaakt met de wijkplatforms, met onder andere afspraken over de rol, de financiële bijdrage en kennisuitwisseling. In het kennis- en leernetwerk van de wijkplatforms worden ervaringen gedeeld of wordt een onderwerp verder uitgediept. Deze bijeenkomsten, met een inhoudelijk deel en gezamenlijk diner, zijn elke keer drukbezocht. Daarnaast zien we dat de organisaties met een wijkplatformfunctie elk op een eigen manier werkt. Waar de een meer agendeert en structureel met de wijkwethouder aan tafel zit, pakt de ander meer de rol om zelf activiteiten te organiseren of te verbinden in de wijk. De organisaties draaien grotendeels op vrijwillige inzet en blijven constant in ontwikkeling. Er zijn geen wijzigingen in het aantal wijkplatforms ten opzichte van de vorige update. De financiële bijdrage en begeleiding van de wijkplatforms door de wijkbureaus blijft ondanks de bezuinigingen op de wijkbureaus en het programma Samen Stad maken, gelijk.
- **Digitale samenwerking:** in 2025 stonden 66 projecten op het digitale platform [DenkMee](#). Op de peilingen is 16.242 keer online gereageerd. Utrechters konden op verschillende manieren en bij verschillende projecten reageren. Ze konden bijvoorbeeld een vragenlijst invullen over het onderhoud en inrichting van Janskerkhof, het jongerencultuurhuis in Vleuten-De Meern en de evaluatie van het horecabeleid. Het aantal projecten is fors gestegen en het aantal reacties is vergelijkbaar met 2024 (51 projecten/ruim 16.000 reacties). Daarnaast hebben we de

doorontwikkeling van digitale samenwerking voortgezet. We zijn daarom gestart aan een verkenning hoe een digitaal platform het beste kan aansluiten bij de beleidsnota *Samen stad maken – Geen Utrecht zonder U*, bijvoorbeeld door ook ruimte te maken voor samenwerkingsvormen waar Utrechters eigenaar zijn en hoe digitale samenwerking zo logisch mogelijk gecombineerd kan worden met informatie op de gemeentelijke website. We hebben hierbij met een marktconsultatie verkend welke tools in de markt bestaan en zullen in 2026 een keuze maken welke tool het beste bij aansluit bij de ambities. Daarnaast kijken we hoe we ook overige signalen die we ophalen via DenkMee beter bruikbaar kunnen maken voor de organisatie, maar ook hoe we binnen Samen stad maken-processen beter gebruik kunnen maken van de al bekende inwonerssignalen.

- **Samenwerking met jonge Utrechters:** uw raad heeft in november 2025 het [Uitvoeringsprogramma 'de stem van jonge Utrechters'](#) ontvangen. Hiermee hebben wij 15 maatregelen vastgesteld om de stem van jonge Utrechters beter te horen. Enkele maatregelen hebben al tot concrete effecten geleid:
 - o In november 2025 hebben de eerste leden van het jongerenplatform Leidsche Rijn/Vleuten-De Meern zich gepresenteerd (maatregel 1.4). De gemeente blijft DOCK en JoU ondersteunen om dit jongerenplatform verder te brengen.
 - o Het creëren van ontmoetingsplekken volgens de Visie jongeren ontmoetingsplekken (maatregel 1.5): Zo worden onder andere 7 jongerenhuiskamers heringericht en worden de middelen ingezet om jongerenontmoetingsplekken te realiseren in Vleuten/De Meern, Noord-West (Plantage). Is er een campagne gestart om jongeren te informeren over de mogelijkheden van de buurtcentra en het aanbod. En zijn we gestart met het project: "jongeren als onderdeel van de buurt" waar jongeren in gesprek gaan met volwassen buurtbewoners over wat er nodig is om het negatieve stigma rondom jongeren die buiten ontmoeten te veranderen naar iets positiefs.
 - o Voor het ondersteunen van al actieve jongerenraden (maatregel 2.1) is onder andere een aanvraag gedaan voor een Europese subsidie CERV CHILD. Deze subsidieaanvraag is helaas afgewezen. Uiteraard blijven wij de jongerenraden op de andere manieren ondersteunen.
 - o Het eerste moment voor de jongeren-inspiratiemarkt (volgens maatregel 4.1) staat gepland op [12 maart 2025](#).

Voor de doorlopende maatregelen zijn wij gestart met het onder de aandacht brengen van het uitvoeringsprogramma en daarmee de implementatie van deze maatregelen.

- **Verkenning volgend burgerberaad**

In de [raadsbrief Evaluatie burgerberaad jaarwisseling](#) is uw raad geïnformeerd over de verkenning van onderwerpen voor een volgend burgerberaad. Hierin worden 'duurzame consumptie' (in het kader van de klimaatvisie) en 'zorgen voor elkaar' als kansrijke onderwerpen voor een volgend burgerberaad genoemd. Dit is nog steeds het geval. In deze raadsbrief zijn ook onderwerpen genoemd, die door Utrechters zijn aangedragen. Hierin heeft het college aangegeven dat er onvoldoende politieke relevantie (vanwege het al genomen besluit) of niet geschikt is voor het burgerberaad als vorm (omdat er te weinig beïnvloedingsruimte is). Dit betreft de onderwerpen: parkeren, verkeersveiligheid en openbare ruimte/straatbeeld (waaronder afval).

Vanwege de wens van de raad om een lijstje van meerdere uitgewerkte onderwerpen te ontvangen, is er daarnaast nog verkend of er een ruimtelijk onderwerp mogelijk is als derde optie (naast 'duurzame consumptie' en 'zorgen voor elkaar'). Hierover bent u geïnformeerd in de [raadsbrief Voortgang Samen stad maken](#). Hier zijn de volgende mogelijkheden uitgekomen:

- **Rijnenburg.** Voor de gebiedsontwikkeling Rijnenburg doorlopen we een zorgvuldig planproces in samenwerking met grondeigenaren en betrokken overheden (waaronder aangrenzende buurgemeenten). Daarbij werken wij in het kader van Samen Stad Maken in elke planfase samen met Utrechters (zowel stad als regio), in een vorm die passend is bij de vraagstukken die zich op dat moment voordoen. In maart start een traject waarmee we breed in de stad ophalen wat de ideeën, zorgen en kansen zijn voor Rijnenburg. We sturen erop dat die in 2027 aan de raad wordt voorgelegd. Daaropvolgend start in 2028 het traject van het opstellen van een Omgevingsvisie Rijnenburg. Als onderdeel daarvan zouden we een burgerberaad kunnen organiseren, afhankelijk van de dan geïdentificeerde vraagstukken, die mede door de eerste peiling kunnen ontstaan. Gezien de omvang van Rijnenburg en de samenhang met de peiling op de gehele ontwikkeling zal een burgerberaad niet gaan over de gehele ontwikkeling, maar over een deelgebied of deelthema binnen de ontwikkeling. Het zou bijvoorbeeld kunnen gaan over prioritering van functies of ambities binnen het gebied of over de prioritering van gewenste functies in een (deel)gebied. Wel is het zo dat realisatie pas op langere termijn zal starten en dat we daarin ook sterk afhankelijk zijn van Rijk, regio en private partners. De adviezen van het burgerberaad zullen dan input zijn voor de op te stellen omgevingsvisie voor het gebied. Wat een burgerberaad zou betekenen voor de tijdsplanning kan pas later geïdentificeerd worden.
- **Klimaatadaptatie.** De toename van hittestress, verandering van de lucht- en waterkwaliteit of een toename van infectieziekten en allergieën ervaren mensen in de stad heel verschillend en er is een heel palet aan maatregelen waarmee we de stad meer klimaatadaptief maken. Adaptatiemaatregelen brengen op zichzelf dilemma's met zich mee en kunnen een effect hebben op gezondheid dat zowel positief als negatief kan zijn. Bijvoorbeeld: een bekende adaptatiemaatregel is het aanleggen van meer groen zoals bomen en planten. Positieve effecten hiervan zijn bijvoorbeeld meer schaduw en daardoor verkoeling of meer ruimte voor recreatie. Echter, een negatief effect kan zijn dat er meer pollen in de lucht komen wat allergieën kan verergeren. Dit grijpt direct in in de leefwereld van elke bewoner. Een burgerberaad zou kunnen gaan over welke maatregelen gewenst zijn in de openbare ruimte. En daarnaast over de prioritering van die maatregelen om onze openbare ruimte aan te passen aan de veranderende klimaatomstandigheden. De adviezen zijn input voor implementatie van de nog vast te stellen klimaatvisie en kan in de volgende coalitieperiode landen in visie en beleidsnota's, zoals een integrale nota voor openbare ruimte, de eventuele doorontwikkeling van de omgevingsvisie, standaardisatie van de aanpak voor de ontwikkeling en beheer van de Openbare Ruimte en prioritering van de aanpak van die openbare ruimte in plannen voor gebiedsontwikkeling.

Zoals eerder aan uw raad gemeld was het niet opportuun om een volgend burgerberaad rondom de gemeenteraadsverkiezingen te organiseren en hebben we ons gericht op een volgend burgerberaad na maart 2026. Dit heeft te maken met het ontbreken van financiering, maar ook met de timing rondom de gemeenteraadsverkiezingen. Het is dus ook aan een volgende raad om richting te geven aan een geschikt onderwerp voor een volgend burgerberaad. Op basis daarvan zal een geschikte vraagstelling worden uitgewerkt. Eerder is uw raad al geïnformeerd dat er op dit moment onvoldoende budget is vanuit huidig planontwikkelingsbudget van de potentiële onderwerpen. Ook via externe financiering is er geen budget gevonden. Dit is ook het geval bij de nieuw verkende onderwerpen. Uw raad heeft hierin specifiek verzocht om te onderzoeken of de kosten lager zouden kunnen liggen op het moment dat een burgerberaad wordt georganiseerd in plaats van een ander samenwerkingstraject. Het is nu nog niet te bepalen of een burgerberaad bij de genoemde

onderwerpen in plaats van een ander traject komt, aangezien dit te maken heeft met de timing en de gekozen vraagstelling. Wel zien we dat het organiseren van een burgerberaad meer tijd en expertise vraagt, waardoor er altijd aanvullende inzet nodig is.

Moties, toezeggingen, amendement en initiatiefvoorstellen

Met het uitvoeren van het nieuwe beleid kunnen we ook een aantal moties en toezeggingen afdoen. Daarnaast geven we u een update over een amendement en twee (recent) aangenomen initiatiefvoorstellen. In bijlage 3 vindt u informatie over de volgende onderwerpen:

- **Werken in de wijk:** n.a.v. [amendement 61 “Ruimtelijke ontwikkeling doe je in de wijk”](#) is expliciet ingezet op structurele fysieke aanwezigheid van medewerkers van Ontwikkelorganisatie Ruimte in de wijk, naast bestaande samenwerkingsvormen. Nadere uitleg staat in bijlage 2.
- **Versterking van lokale gemeenschapsorganisaties:** n.a.v. [M650 Maak gemeenschapsorganisaties sterker, zodat zij meer kunnen doen](#) is er gesproken met lokale koepelorganisaties om na te gaan wat organisaties in de stad nodig hebben om verder te professionaliseren, zich blijvend, duurzaam in te kunnen zetten voor de stad en daar waar dat past verder te groeien. Daarbij is vooral verkend of een lokaal servicebureau helpend kan zijn. Nadere uitleg staat in bijlage 2.
- **Buurtruimte:** n.a.v. [M656 Buurtruimte als basis voor een zorgzame en verbonden buurt](#) hebben wij extra aandacht voor de ondersteuning van initiatiefnemers die een buurtruimte willen starten of uitbreiden vanuit de brede dienstverlening. Nadere uitleg staat in bijlage 2.
- **Bewonersbod:** het bewonersbod is de Utrechtse term voor het Right to Challenge, het recht voor Utrechters om de gemeente uit te dagen en een taak over te nemen als zij ervan overtuigd zijn deze beter of goedkoper uit te kunnen voeren. Het afgelopen jaar hebben we het bewonersbod versterkt (n.a.v. [M50 Een sterk bewonersbod ontstaat niet vanzelf](#)) en zijn er verschillende bewonersboden binnengekomen: voor een burgerkamer, drie groeninitiatieven, delen van de sociale basis en basiszorg en het zelf beheer van sporthal Lunetten. In bijlage 2 gaan wij hier nader op in.
- **Uitvoering initiatiefvoorstel Geef woningzoekenden een stem:** dit [initiatiefvoorstel](#) krijgt uitvoering door in te zetten op een netwerk van belangenbehartigende partijen. Er is een kwartiermaker aangesteld die een werkwijze tot stand brengt om deze partijen en hun achterban vroegtijdig te kunnen betrekken bij gebiedsontwikkeling waar wonen onderdeel van uitmaakt. Hiermee wordt gefaciliteerd het belang van de woningzoekende op stads- en projectniveau explicieter onderdeel te laten zijn van afwegingen. Over de inrichting van dit netwerk worden momenteel gesprekken gevoerd met desbetreffende partijen. Daarnaast zijn de woningzoekenden prominent opgenomen in de instructies voor uitvoering van het beleid van Samen stad maken. Denk hierbij aan instructies voor het samenwerkingsplan en – verslag, de externe krachtenveldanalyse en handvatten voor uitvoering van peilen en het bereiken van het ongehoorde geluid. Ook wordt beschikbare data vanuit bestaand onderzoek naar de wensen van woningzoekenden opnieuw beoordeeld op hoe hierover meer kan worden gerapporteerd zodat het kan worden benut bij planvorming. In Q2 2026 is gepland te starten de werkwijze te implementeren waarmee belangenbehartigers en individuele woningzoekenden actief benaderd worden om hun stem beter te kunnen laten horen.
- **Uitvoering initiatiefvoorstel Erken de rechten van de Utrechtse natuur:** op 18 december 2025 heeft u het [initiatiefvoorstel Erken de rechten van de Utrechtse natuur](#) aangenomen. De uitvoering van de verschillende punten uit het initiatiefvoorstel wordt momenteel opgestart. Zodra er eerste resultaten te delen zijn zullen wij u hierover informeren

Vervolg

In de beleidsnota 'Samen stad maken, geen Utrecht zonder U' hebben wij aangegeven dat deze eerste evaluatie aanleiding kan zijn om de principes en het kompas voor zeggenschap bij te stellen en

Burgemeester en wethouders

Datum 26 februari 2026
Ons kenmerk xxx

het opnieuw ter besluitvorming voor te leggen aan de raad. Zo laten de eerste ervaringen zien dat het kompas voor zeggenschap relatief snel stuurt naar de 'blauwe kant' (de gemeente als eigenaar), terwijl het een belangrijk doel in het beleid van Samen stad maken is om eigenaarschap van Utrechters te vergroten. Het kompas kan hierop aangepast worden, maar deze afweging laten wij aan een nieuw college. Dat geldt ook voor de financiën en ambities zoals hierboven genoemd. Het nieuwe college en de nieuwe raad kan de monitor, de duiding, de eerste ervaringen en de informatie over financiën gebruiken bij haar afweging.

De Monitor Samen stad maken zal tweejaarlijks verschijnen. De volgende editie ontvangt u dus in 2028, samen met een nieuwe voortgangsbrief.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,